

Spis treści

1. Założenia wstępne	2
1.1. Misja szkoły	2
1.2. Przewidywane efekty – wizerunek absolwenta	2
1.3. Dokumenty normujące problematykę wychowawczą.....	3
2. Diagnoza sytuacji wychowawczej	4
2.1. Charakterystyka wychowanków	5
2.2. Założenia pracy wychowawczej.....	7
2.1.1. Opis środowiska wychowawczego	7
2.1.2. Atmosfera, komunikacja społeczna.....	8
2.1.3. Postawy i umiejętności nauczycieli (model wychowawcy)	8
3. Cele i zadania wychowawcze	9
3.1. Cele ogólne.....	9
3.2. Cele operacyjne.....	9
3.3. Zadania do realizacji w najważniejszych obszarach pracy szkoły	10
– zadania ogólnoszkolne	10
– zadania dla wychowawcy klasy	11
– zadania dla nauczycieli zajęć edukacyjnych	12
– zadania dla specjalistów	13
– formy i metody pracy wychowawczej	14
4. Realizacja programu	16
5. Nagradzanie uczniów	18
6. Ocenianie zachowania uczniów	19
6.1 Kryteria oceniania	19
6.2 Strategia postępowania w przypadku łamania norm zachowania	22
6.3. Procedury postępowania w przypadku nieobecności ucznia w szkole	23
6. 4. Zasady wykorzystania zapisów monitoringu dla realizacji misji wychowawczej szkoły.....	24
7. Ewaluacja programu wychowawczego	
8. Program profilaktyczny	
9. Programy autorskie	
9.1. Edukacyjne drogi prowadzące do zdobycia zawodu	
9.2. Jak pokonać stres przed maturą.....	

1. ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

Szkoła jest środowiskiem uczenia się uczniów i nauczycieli, którego najistotniejszym zadaniem jest troska o rozwój indywidualny i społeczny dziecka. Wychowywanie rozumiemy jako świadome, zaplanowane i celowe działanie całej społeczności szkolnej przy współpracy z najbliższym środowiskiem ucznia. Najważniejszymi partnerami w pracy są rodzice naszych uczniów, wobec których szkoła pełni rolę wspierającą. W celu podniesienia efektywności swoich działań współpracujemy i korzystamy z pomocy sojuszników.

1.1. MISJA SZKOŁY

„Jesteśmy szkołą przyszłości- stawiamy na wszechstronny rozwój intelektualny, emocjonalny, fizyczny i społeczny naszych uczniów, wychowujemy obywateli, którzy umieją sprostać wyzwaniom XXI wieku.”

1.2. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Wizerunek absolwenta

W działaniach wychowawczych dążymy, aby absolwenci naszego liceum byli ludźmi:

- szanującymi wartości uniwersalne,
- tolerancyjnymi i kulturalnymi,
- odpowiedzialnymi za swoje słowa, czyny, zachowania,
- świadomymi swojej tożsamości regionalnej, narodowej,
- świadomymi własnej wartości,
- dbającymi o rozwój fizyczny i duchowy,
- pozytywnie zmotywowanymi w kierunku samorozwoju,
- zachowującymi się asertywnie, radzącymi sobie ze stresem,
- potrafiącymi sprostać wyzwaniom cywilizacyjnym,

- uczestniczącymi świadomie i krytycznie w odbiorze kultury medialnej i korzystaniu ze źródeł informacji,
- których zdobyte kompetencje językowe pozwalają na sprawną komunikację w języku obcym.

1.3. DOKUMENTY NORMUJĄCE PROBLEMATYKĘ WYCHOWAWCZĄ

Szkolny program wychowawczy opracowano zgodnie z dokumentami normującymi problematykę wychowawczą a w tym:

- Konstytucją RP (art. 48, ust. 1; art. 53, ust. 3 i 4; art. 70, ust. 1 i ust. 4),
- Konkordatem,
- Ustawą o działaniach administracji rządowej z 1997 roku,
- Ustawą o systemie oświaty
(art. 1, ust. 9; art. 5, ust. 7, art. 22, ust. 2 pkt. 5, art. 33, ust. 1 i 3, art. 34 a, ust. 4, art. 40, ust. 1 i 2 oraz inne),
- Ramowym statutem szkoły (& 2.1. i & 2.2),
- Kartą Nauczyciela,
- Programem polityki prorodzinnej państwa przygotowanym przez Międzyresortowy Zespół do spraw Opracowania Polityki Prorodzinnej Państwa powołany przez Prezesa Rady Ministrów,
- Powszechną Deklaracją Praw Człowieka,
- Konwencją o Prawach Dziecka,
- Rządowym programem na lata 2008-2012 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
- Narodowym planem działań na rzecz dzieci 2004-2012 „Polska dla dzieci”,
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii 2006-2010,
- Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2006-2010,
- Programem Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce 2008-2011,
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2006-2016,
- Programem Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przeszłości wśród Dzieci i Młodzieży 2004-2014,

- Rządowym Programem Ograniczania Przeszłości i Aspołecznych Zachowań „Razem bezpieczniej”,

2. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ

Opisu problemu – diagnozy sytuacji wychowawczej Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Radzionkowie - dokonano przy pomocy metody sondażu diagnostycznego oraz następujących technik badawczych: obserwacji, wywiadu, ankiety, badania dokumentów oraz analizy treści.

Sondaż diagnostyczny wg T. Pilcha jest sposobem gromadzenia wiedzy o atrybutach strukturalnych i funkcjonalnych oraz dynamice zjawisk społecznych, opiniach i poglądach wybranych zbiorowości, nasilaniu się i kierunkach rozwoju określonych zjawisk i wszelkich innych zjawiskach instytucjonalnie nie zlokalizowanych – posiadających znaczenie wychowawcze – w oparciu o specjalnie dobraną grupę reprezentującą populację generalną, w której badane zjawisko występuje.¹

W badaniu sondażowym wykorzystano następujące techniki badań pedagogicznych:

- 1. Obserwację swobodną** (otwartą), która jest najpopularniejszą postacią obserwacji i stosuje ją każdy nauczyciel. Spełnia ona ważną rolę w początkowym etapie każdej planowanej działalności badawczej, dzięki jej zastosowaniu można uzyskać wiedzę ogólną o sytuacji wychowawczej szkoły, która daje podstawę do planowania dalszego toku badań². Wnioski z tej obserwacji są omawiane np. w czasie spotkań Rady Pedagogicznej i znajdują się w protokołach z posiedzeń Rady Pedagogicznej. Przy pomocy tej techniki badawczej ustalono, że do ważniejszych problemów wychowawczych szkoły należy palenie papierosów, agresja słowna, wagary;
- 2. Wywiad**, czyli rozmowę badającego z respondentem lub respondentami według wcześniej opracowanych dyspozycji lub w oparciu o specjalny kwestionariusz. Wywiad służy głównie do poznawania faktów, opinii i postaw danej zbiorowości (np. uczniów i ich rodziców, pracowników szkoły) na temat istotnych elementów związanych z organizacją procesu wychowania w szkole

---

¹ T. Pilch: Zasady badań pedagogicznych; Warszawa 1998; s. 51;

² tamże; s. 77;

– np. na temat poczucia bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły, poziomu agresji wśród uczniów, uzależnień wśród młodzieży itp. Technika tą posługują się, np. nauczyciele podczas spotkań z uczniami i ich rodzicami³. Przy pomocy tej techniki ustalono, że w większości uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, rzadko zdarzają się w szkole przypadki agresji fizycznej, częściej agresji słownej. Problemem jest natomiast palenie papierosów. Uczniowie sporadycznie spotykają się z rozpowszechnianiem i zażywaniem alkoholu i narkotyków;

3. Ankiety, która jest techniką gromadzenia informacji polegającą na wypełnieniu najczęściej samodzielnie przez badanego specjalnych kwestionariuszy na ogół o wysokim stopniu standaryzacji⁴. Technika ta jest szeroko wykorzystywana w szkole. Ankietowani są uczniowie, ich rodzice i nauczyciele. Aby zdiagnozować sytuację wychowawczą szkoły i stworzyć adekwatny do potrzeb placówki Program Wychowawczy, autorzy niniejszego opracowania wykorzystali wyniki ankiet skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli w roku szkolnym 2008/2009.

Na podstawie w/w badań ankietowych stwierdzono wysoki poziom bezpieczeństwa uczniów w szkole. W związku z tym większość respondentów twierdzi, że atmosfera w szkole jest przyjazna.

Zagrożeniem dla bezpiecznej i przyjaznej atmosfery w placówce jest - palenie papierosów, spożywanie alkoholu oraz używanie wulgarnych słów i obrażanie innych.

2.1. CHARAKTERYSTYKA WYCHOWANKÓW

Charakterystyka wychowanków została dokonana na podstawie następujących pozycji literatury pedagogicznej i psychologicznej: „Psychologii wychowawczej” M. Przetacznik – Gierowskiej i Z. Włodarskiego⁵ oraz „Rozwoju dziecka” E. B. Hurlock⁶ oraz przy pomocy metod i technik badawczych.

---

³ tamże; s. 82;

⁴ tamże; s. 86;

⁵ M. Przetacznik – Gierowska, Z. Włodarski: Psychologia wychowawcza, Wydawnictwo Naukowe PWN, W-wa 1994;

⁶ E. B. Hurlock: Rozwój dziecka, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, W-wa 1985;

Uczniowie uczęszczający do Liceum Ogólnokształcącego, zgodnie z periodyzacją etapów rozwoju człowieka (np. wg B. Varenhorst'a i S. L. M. Hatcher'a) znajdują się w okresie dojrzewania, a dokładnie w fazie środkowej adolescencji i częściowo w fazie późnej adolescencji. Pierwszą fazę charakteryzuje nasilającą się tendencja do uniezależnienia się od rodziców, gwałtowne zmiany emocjonalne polegające na intensyfikacji stanów emocjonalnych i labilności emocjonalnej. Pojawia się także arogancja, buntowniczność („bunt adolescencyjny”) i lekceważenie autorytetów. Wzmacniają się mechanizmy obronne, doskonali się racjonalizacja, intensyfikuje wymiar życia heteroseksualnego. W drugiej fazie następuje konsolidacja życia psychicznego, kończy się proces identyfikacji psychoseksualnej, dalszej przebudowie ulegają relacje z rodzicami i rówieśnikami. Najważniejszymi celami, jakie człowiek osiąga w tym okresie jest:

- rozwijanie własnej indywidualności,
- kształtowanie zobowiązań społecznych,
- uzyskanie autonomii,
- wyrastanie z egocentryzmu,
- reorganizacja systemu wartości.

Do najważniejszych potrzeb (oprócz potrzeb organicznych) można zaliczyć potrzebę:

- stowarzyszenia,
- dominowania,
- prestiżu i uznania,
- seksualną,
- agresywności,
- poznawczą,
- bezpieczeństwa.

O braku zaspokojenia podstawowych potrzeb ucznia świadczą:

- zachowania niezgodne z obowiązującymi powszechnie normami,
- niskie wyniki w nauce,
- przejawy niedostosowania społecznego,
- liczne absencje, częste nagany,
- formy zachowania o charakterze uporczywym, które nie poddają się zwykłym zabiegom wychowawczym.

2.1. ZAŁOŻENIA PRACY WYCHOWAWCZEJ

2.1.1. Opis środowiska wychowawczego

Posługując się typologią środowisk wychowawczych wg J. Pietera należy zanalizować następujące „kręgi środowiskowe”⁷:

- **Środowisko osobiste** - obejmuje ono środowisko domowe, sąsiedzkie i szkolne, a ze względu na odległość bodźców działa na wychowanków bardzo intensywnie. Uczniowie naszej szkoły pochodzący głównie z Radzionkowa i najbliższej okolicy, wychowują się najczęściej w tradycyjnych śląskich rodzinach, niekiedy wielopokoleniowych, w których pielęgnuje się kulturowe, obyczajowe i etyczne wartości wychowawcze ściśle związane z wartościami religijnymi. Silnymi autorytetami moralnymi są rodzice, księża. Na podobnych zasadach oparte są stosunki sąsiedzkie, także szkoła stara się pielęgnować pozytywne walory wychowawcze wynikające ze specyfiki środowiska rodzinnego i sąsiedzkiego. Zadanie to jest tym łatwiejsze, że szkoła jest placówką kameralną, a wielu nauczycieli pochodzi z tego samego środowiska, co uczniowie.
- **Środowisko lokalne** – obejmuje ono środowisko miasta Radzionków (ok. 18 tys. mieszkańców), które obecnie wydaje się miastem post – industrialnym (w minionych latach zlikwidowano kopalnie, które były jednym z głównych miejsc pracy dla mieszkańców Radzionkowa). Powyższy fakt implikuje szereg zmian w strukturze zatrudnienia i statusie finansowym mieszkańców miasta, a co za tym idzie kreuje nowy system potrzeb i nowy system wartości mieszkańców.
- **Środowisko okoliczne** – jest najszerszym kręgiem środowiskowym, obejmującym cały region – Górny Śląsk. Region ten jest wyjątkowy w skali kraju z wielu względów – np. ze względu na uprzemysłowienie, gęstość

---

⁷ m. Przetacznik – Gierowska, Z. Włodarski: Psychologia wychowawcza, Wydawnictwo Naukowe PWN, w-wa 1994, t. 2, s.104;

zaludnienia, urbanizację, dostępność dóbr kultury (biblioteki, kina, teatry itp.), a z punktu widzenia ucznia, przede wszystkim ze względu na różnorodne możliwości kształcenia na różnych poziomach.

2.1.2. Atmosfera, komunikacja społeczna

Szkoła jest mocno osadzona w realiach środowiskowych; wydaje się, że charakteryzuje się wysokim poziomem jednolitości oddziaływań wychowawczych na linii szkoła – dom; w szkole panuje kameralna atmosfera, brak anonimowości (co ma kolosalne znaczenie wychowawcze), a cechą charakterystyczną komunikacji interpersonalnej jest bezpośredniość relacji. Wydaje się, że społeczność szkolna posiada wszelkie cechy charakteryzujące małe grupy społeczne.

2.1.3. Postawy i umiejętności nauczycieli (model wychowawcy)

Aby skutecznie realizować zadania wychowawcze, nauczyciel powinien posiadać odpowiednie cechy i umiejętności:

- rozbudza zainteresowania, rozwija pasje i zdolności swoich uczniów,
- posiada rzetelną i fachową wiedzę związaną z nauczaniem określonego przedmiotu, aktualizuje ją i doskonali się zawodowo,
- zna i adekwatnie do sytuacji stosuje określone elementy metodyki nauczania,
- jest konsekwentny w egzekwowaniu wymagań,
- jest życzliwy i pozytywnie nastawiony do ucznia,
- szanuje uczniów, rozpoznaje ich potrzeby,
- jest otwarty w relacjach z uczniami,
- posiada dojrzałą osobowość,
- współpracuje z innymi nauczycielami w szkole, a poprzez udział w Europejskich Programach Międzyszkolnych również zagranicą,
- jako wychowawca stara się poznać swoich wychowanków, ich problemy, sytuację rodzinną,
- potrafi zintegrować klasę, stworzyć zespół klasowy i kierować nim,

- inicjuje i realizuje r różnorodne przedsięwzięcia na poziomie klasy, szkoły, miasta, powiatu,
- potrafi łagodzić konflikty i negocjować,
- tworzy z innymi nauczycielami wspólny front wychowawczy,
- kształtuje postawy patriotyczne i proeuropejskie,
- integruje społeczność szkolną i utożsamia się ze szkołą.

3. CELE I ZADANIA WYCHOWAWCZE

3.1. CELE OGÓLNE

- wspieranie działań prowadzących do podjęcia zachowań prozdrowotnych,
- rozwijanie samodzielności i kreatywności,
- wspieranie indywidualnej drogi rozwojowej,
- kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, odpowiedzialności za słowa i czyny,
- kształtowanie postaw patriotycznych oraz poszanowania dla dziedzictwa narodowego,
- rozwijanie poczucia jedności człowieka z otaczającym światem,
- przygotowanie do kolejnego etapu kształcenia,
- świadomy wybór przyszłego kierunku kształcenia,
- kształtowanie poczucia oparcia w rodzinie i wartościach z niej wyniesionych.

3.2. CELE OPERACYJNE

Szkoła w szczególności:

1. Kształci uczniów otwartych, zdolnych do twórczego myślenia, łatwo przystosowujących się do zmiany.
2. Umacnia poczucie własnej wartości oraz pomaga odnaleźć indywidualną drogę rozwojową.

3. Podnosi świadomość i motywuje uczniów do zdobywania wiedzy i poszerzania własnych horyzontów.
4. Stwarza warunki do rozwijania własnych zainteresowań i talentów oraz do udziału w życiu szkoły i środowiska.
5. Uczy pracy zespołowej, efektywnej komunikacji, celowego działania, odpowiedzialności za efekty własnej pracy.
6. Uświadamia przynależność do rodziny, grupy rówieśniczej, środowiska lokalnego, narodu, świata.
7. Kształtuje postawy patriotyczne, szacunek do wspólnego dobra, dziedzictwa kulturowego i dorobku narodowego.
8. Kształci umiejętność posługiwania się nowoczesnymi środkami komunikacji i informacji
9. Propaguje zdrowy styl życia oraz postawy proekologiczne oraz zapewnia zdrowe i higieniczne warunki nauki i pracy
10. Inicjuje kontakty uczniów z rówieśnikami z innych krajów oraz uczy umiejętności prezentacji wiedzy i zdobytych informacji na forum szkolnym i pozaszkolnym, w tym na terenie innych szkół, również za granicą.

3.3. ZADANIA DO REALIZACJI W NAJWAŻNIEJSZYCH OBSZARACH SZKOŁY

3.3.1 ZADANIA OGÓLNOSZKOLNE

1. Integrować społeczność szkoły wokół jej celów.
2. Stworzyć warunki bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów na terenie szkoły.
3. Wykorzystać system oceniania jako środek osiągania celów wychowawczych, promować postępy w uczeniu się i zachowaniu, prezentować osiągnięcia uczniów, opracować system nagradzania uczniów.
4. Tworzyć atrakcyjną ofertę zajęć fakultatywnych, pozalekcyjnych, organizować imprezy szkolne: konkursy, przeglądy debaty, dni sportu, dni ziemi itp.
5. Doskonalić system diagnozy, profilaktyki pedagogicznej i psychologicznej, rozwijać system pomocy materialnej dla uczniów.

6. Wspierać samorządność uczniów.
7. Włączyć się do inicjatyw środowiska lokalnego.
8. Nawiązywać kontakty ze szkołami z innych krajów w celu prowadzenia różnorodnej współpracy, w tym poprzez udział w szkolnych projektach, w ramach Międzyszkolnych Programów Europejskich, takich jak Longlifelearning – Uczenie się przez Całe Życie, Comenius Akcja !

3.3.2. ZADANIA DLA WYCHOWAWCY KLASY

1. Diagnozować potrzeby zespołu i poszczególnych uczniów.
2. Koordynować pracę wychowawczą w zespole klasowym.
3. Integrować klasę.
4. Rozwijać umiejętności współistnienia w grupie rówieśniczej.
5. Stwarzać szkołę bezpieczną poprzez zapewnienie atmosfery wzajemnej akceptacji i zrozumienia.
6. Uczyć kultury zachowania, tolerancji i szacunku dla innych.
7. Wyrabiać umiejętności właściwego wyrażania ocen i osądów.
8. Kształtować postawy pozytywnego reagowania w sytuacjach trudnych umiejętność radzenia sobie ze stresem.
9. Pomagać w umacnianiu wiary we własne siły.
10. Przygotowywać ucznia do pełnienia określonych ról społecznych.
11. Rozwijać u wychowanków samodzielność, przedsiębiorczość i poczucie odpowiedzialności.
12. Uczyć asertywnych zachowań w walce z nałogami.
13. Kształtować nawyki dbałości o zdrowie i rozwój fizyczny.
14. Organizować przy współpracy z pedagogiem szkolnym pomoc pedagogiczno - psychologiczną uczniom
15. Wnioskować o zorganizowanie pomocy.
16. Zapoznawać ze Statusem Szkoły, WSO, prawami i obowiązkami ucznia.
17. Przestrzegać procedury i zasad wystawiania ocen z zachowania.

18. Pomagać w rozwiązywaniu konfliktów w relacjach nauczyciel-uczeń lub nauczyciel-klasa.
19. Systematycznie kontroluje frekwencję i oceny uzyskiwane przez poszczególnych uczniów w klasie.
20. Inicjować i pomagać w organizowaniu imprez, wycieczek klasowych.
21. Kształtować nawyki dbałości o środowisko naturalne.
22. Współpracować z rodzicami uczniów.
23. Koordynować oddziaływania wychowawcze szkoły, środowiska lokalnego, oraz domu rodzinnego ucznia.
24. Być rzecznikiem praw uczniów swojej klasy.

3.3.3. ZADANIA DLA NAUCZYCIELI ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

1. Realizować treści programowe zgodne ze specyfiką zajęć, służące realizacji celów wychowawczych (treści ścieżek edukacyjnych), dostarczać wiedzy, kształcić umiejętności i postawy.
2. Współpracować z wychowawcą, realizować strategię wychowawczą klasy, respektować zasady, ustalenia.
3. Organizować imprezy szkolne: konkursy, przeglądy, debaty, Dni Sportu, Dni Ziemi, Europejski Dzień Pamięci o Holokauście i Zapobiegania Zbrodniom wobec Ludzkości – Memorial Day oraz Dni Językowe.
4. Tworzyć atrakcyjną atmosferę zajęć fakultatywnych, pozalekcyjnych, w tym zajęcia w ramach Europejskiego Funduszu oraz Międzyszkolnych Programów Europejskich, takich jak Longlifelearning – Uczenie się przez Całe Życie Comenius Akcja 1
5. Współorganizować wyjścia do kina, teatru, na wystawę, organizować wycieczki dydaktyczne.
6. Propagować osiągnięcia edukacyjne uczniów.
7. Inspirować pracę zespołową oraz aktywizować uczniów w czasie lekcji.
8. Wyzwalać aktywność pozalekcyjną uczniów (zachęcanie do samodzielnego zbierania informacji, przygotowywania prezentacji, referatów, kronik, prac plastycznych, albumów, prac projektowych, wystaw, portfolio, gazetek

ściennych i szkolnych, szukanie informacji w Internecie, bibliotece, przeprowadzanie wywiadów w środowisku lokalnym itp.).

9. Stwarzać sytuacje umożliwiające samoocenę i ocenę grupy.
10. Wnioskować o diagnozę psychologiczną uwzględniać zalecenia specjalistów w pracy z uczniem.
11. Wdrażać do stosowania w życiu szkolnym i poza szkolnym zasad dobrego wychowania i podnosić poziom kultury osobistej.
12. Zapoznać ucznia z wymogami edukacyjnymi, kryteriami oceniania oraz systemem możliwości poprawy otrzymanej oceny.
13. Formułować oczekiwania wobec uczniów, dotyczące ich osiągnięć edukacyjnych i zachowania.
14. Organizować warsztaty oraz pogadanki z osobami, które poszerzają wiedzę uczniów na dany temat w ramach różnych inicjatyw szkolnych oraz edukacyjnych projektów europejskich.
15. Angażować siebie i uczniów do pracy nad europejskimi Projektami szkolnymi typu Longlifelearning – Uczenie się przez Całe Życie, Comenius Akcja 1.

3.3.4. ZADANIA DLA SPECJALISTÓW

1. Współpracować z wychowawcami, nauczycielami zajęć edukacyjnych oraz ośrodkami i instytucjami pomagającymi dziecku i rodzinie.
2. Diagnozować sytuację wychowawczą szkoły.
3. Dostarczać wiedzy, kształcić umiejętności i postawy uczniów, nauczycieli, rodziców.
4. Diagnozować przyczyny trudności w nauce, zachowaniu, rozpoznawać potrzeby i oczekiwania uczniów, wspomagać ich w przypadku pojawienia się problemów.
5. Wspomagać wychowawców w diagnozie, planowaniu i realizacji programu wychowawczego.
6. Prowadzić zajęcia profilaktyczne i wychowawcze.
7. Współpracować z rodzicami uczniów, z przedstawicielami środowiska lokalnego oraz z różnymi organizacjami i instytucjami w kraju i za granicą.
8. Wypracowywać strategie działań w przypadku pojawienia się problemu.

3.4. FORMY I METODY PRACY WYCHOWAWCZEJ

- **Wychowawca - uczeń**
  - praca z uczniem zdolnym,
  - praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
  - pomoc uczniom w sytuacjach trudnych - osobistych, szkolnych, rodzinnych,
  - rozwijanie zainteresowań ucznia,
  - kierowanie na badania do Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Tarnowskich Górach,
  - organizacja pomocy materialnej.

- **Wychowawca – klasa**
  - poznanie i integracja zespołu klasowego,
  - organizowanie pomocy koleżeńskiej,
  - profilaktyka uzależnień,
  - edukacja ekologiczna i pro zdrowotna i europejska,
  - inicjowanie i pomoc w organizacji imprez i spotkań okolicznościowych,
  - organizowanie wycieczek o charakterze edukacyjnym, poznawczym lub krajoznawczym.

- **Wychowawca - rodzice**
  - poznanie i ustalenie potrzeb opiekuńczo-wychowawczych uczniów,
  - organizacja klasowych, indywidualnych i szkolnych spotkań dla rodziców,
  - współpraca z Radą Rodziców,
  - szerzenie wiedzy pedagogicznej wśród rodziców,
  - przekazywanie rzetelnej informacji na temat ucznia, jego zdolności, postępów i trudności w nauce.

- **Praca wychowawcza ze społecznością szkolną**
  - organizacja, koordynacja i ukierunkowanie pracy samorządu szkolnego,
  - działalność wolontariatu,
  - wydawanie gazetki szkolnej, prowadzenie kroniki,

- organizowanie i udział w imprezach szkolnych,
- aktualizowanie stron internetowych,
- współudział w Międzyszkolnych Europejskich Programach typu Longlifelearning – Uczenie się przez Całe Życie, Comenius Akcja 1,
- organizacja imprez okolicznościowych o treści: Dni Językowe, Europejski Dzień Pamięci o Holokauście i Zapobiegania Zbrodniom wobec Ludzkości – Memorial day.

• **Dbanie o tradycje szkolne i regionalne, tworzenie obyczajów szkolnych**

- organizacja imprez okolicznościowych
  - przyjęcie nowych uczniów w poczet społeczności szkolnej,
  - Dzień Edukacji Narodowej,
  - Święto Niepodległości,
  - Dzień Samorządności,
  - Dzień Ziemi,
  - Dzień Sportu,
  - Pożegnanie absolwentów,
  - I inne.
- organizowanie i udział w olimpiadach i konkursach
  - przedmiotowych,
  - ortograficznych,
  - recytatorskich,
  - będących częścią międzyszkolnych programów europejskich,
- redagowanie gazetki szkolnej,
- udział w targach edukacyjnych oraz organizacja „Dni Otwartych”,
- organizowanie spotkań ze specjalistami różnych dziedzin,
- organizowanie dyskotek oraz koncertów,
- uczestniczenie w akcji „Sprzątanie Świata”,
- organizowanie wigilii klasowych,
- organizowanie wyjazdów zagranicznych w ramach Międzyszkolnych Programów Europejskich,
- i inne.

• **Współpraca ze środowiskiem lokalnym**

- z gminnymi i powiatowymi organami samorządowymi,
- z instytucjami oświatowymi,
- z instytucjami wspierającymi szkołę w pracy wychowawczej i opiekuńczej,
  - Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Tarnowskich Górach,
  - Policją,
  - Sądem Rejonowym,
  - Centrum Kultury „Karolinka”,
  - Zespołem Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno - Edukacyjno-Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Radzionkowie,
  - Zarządem Miejskim LOP oraz PCK,
  - Fundacją Ekologiczną „Silesia”,
  - Z instytucjami i organizacjami, których działalność przyczynia się do pogłębiania wiedzy oraz wzrostu zainteresowań uczniów nowymi dziedzinami (Instytutem Pamięci Narodowej – oddział lokalny, Towarzystwem „Czulent”, Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz Muzeum „Galicja”),
  - i innymi instytucjami i stowarzyszeniami.

• **Doskonalenie umiejętności wychowawczych nauczycieli**

- organizacja szkoleń w ramach WDN,
- organizacja konferencji szkoleniowych Rady Pedagogicznej,
- kontakt z doradcami metodycznymi i instytucjami powołanymi do podnoszenia kwalifikacji nauczycieli,
- zdobywanie kolejnych szczebli awansu zawodowego,
- praca w zespole wychowawczym, jeżeli jest powołany,
- praca w zespołach przedmiotowych, jeżeli są powołane,

4. REALIZACJA PROGRAMU

Realizacja programu będzie się odbywać w ramach:

- zajęć edukacyjnych ,
- godzin do dyspozycji wychowawcy,
- zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez szkołę,
- zajęć pozaszkolnych (np. w ramach Wszechnicy Edukacyjnej Radzionków),
- zajęć warsztatowych i ćwiczeń grupowych prowadzonych przez pedagoga lub psychologa oraz różnych specjalistów: wykładowców, historyków itp.,
- zajęć prowadzonych przez pracowników instytucji wspomagających pracę wychowawczą szkoły.

Uwagi ogólne o realizacji programu

1. Treści programu wychowawczego są realizowane przez wszystkich nauczycieli - wychowawców, nauczycieli zajęć edukacyjnych i specjalistów szkoły.
2. W zależności od diagnozy sytuacji wychowawczej w szkole rada pedagogiczna z udziałem uczniów i rodziców ustala priorytety w pracy wychowawczej na okres 2 - 3 lat.
3. Na podstawie programu wychowawczego szkoły wychowawca z udziałem uczniów planuje zadania wychowawcze dla klasy na dany rok szkolny. Podstawą do planowania działań wychowawczych są przede wszystkim potrzeby wychowanków oraz diagnoza sytuacji wychowawczej klasy.
4. Wychowawca klasy może zwrócić się o pomoc w diagnozie, planowaniu pracy oraz realizacji zadań wychowawczych do specjalistów szkoły lub spoza niej.
5. Zadania wychowawcze w klasie realizują wszyscy nauczyciele uczący w danej klasie, uwzględniając specyfikę swoich zajęć edukacyjnych, różnorodność form aktywności uczniów, ich potrzeby i oczekiwania oraz cele i zadania Międzyszkolnego Programu Europejskiego, w którym szkoła bierze lub będzie brała udział.

5. NAGRADZANIE UCZNIÓW

1. Za szczególne osiągnięcia w nauce lub zachowaniu uczniom szkoły są przyznawane nagrody.
2. Nagrodę może otrzymać uczeń, zespół uczniów lub cała klasa na wniosek wychowawcy, nauczyciela zajęć edukacyjnych, nauczyciela opiekuna samorządu szkolnego, zarządu samorządu szkolnego, rady rodziców lub dyrektora szkoły.
3. Nagrody przyznawane są w szczególności za:
  - bardzo dobre wyniki w nauce, wzorowe lub bardzo dobre zachowanie, wywiązywanie się z obowiązków szkolnych;
  - rozwój zainteresowań i zdolności, osiągnięcia w olimpiadach przedmiotowych, szkolnych i pozaszkolnych konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych, uczestnictwo w zajęciach umieszczonych w ofercie edukacyjnej ;
  - aktywny udział w życiu szkoły (wykazanie się pomysłowością, inicjatywą, pracą na rzecz szkoły lub klasy);
  - pozytywne zachowania społeczne (wrażliwość koleżeńską, pomoc słabszym w nauce i pokonywanie trudności szkolnych, aktywną działalność w wolontariacie szkolnym);
  - wzorowe wywiązywanie się z obowiązków wynikających z pracy w samorządzie szkolnym, organizacjach szkolnych, zajęciach pozalekcyjnych.
4. Nagrody mogą mieć formę pochwały, dyplomu, nagrody rzeczowej, pieniężnej.
5. Za szczególne osiągnięcia w nauce i zachowaniu uczeń otrzymuje świadectwo z wyróżnieniem.
6. Świadectwo z wyróżnieniem otrzymuje uczeń, którego średnia ocen w klasyfikacji końcoworocznej wyniesie 4,75 i uzyska bardzo dobrą lub wzorową ocenę z zachowania. Powinien też wykazać się aktywnością na rzecz klasy, szkoły lub środowiska lokalnego.

7. Uczniowie mogą być wytypowani do nagród lub stypendium przyznawanych przez Starostę lub Burmistrza Miasta.

6. OCENIANIE ZACHOWANIA UCZNIÓW

Ocenianie zachowania uczniów jest integralną częścią programu wychowawczego szkoły i wyraża opinię szkoły o funkcjonowaniu ucznia w środowisku szkolnym oraz respektowaniu zasad współżycia społecznego.

Podstawowymi kryteriami ustalania oceny z zachowania jest przestrzeganie zasad zawartych w Statucie Liceum Ogólnokształcącego w Radzionkowie.

6.1. KRYTERIA OCENIANIA ZACHOWANIA

Ocenę **wzorową** otrzymuje uczeń, który:

- systematycznie i punktualnie uczęszcza na zajęcia,
- wszystkie nieobecności ma usprawiedliwione,
- dba o mienie szkoły, pomoce szkolne, podręczniki,
- jest inicjatorem działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa, estetyki szkoły,
- dąży do osiągnięcia wysokich wyników w nauce i wywiązuje się z zadań,
- rozwija własne zdolności uczestnicząc w zajęciach pozalekcyjnych,
- reprezentuje szkołę w różnego rodzaju konkursach,
- reaguje na zło, aktywnie reaguje na negatywne zachowania innych,
- proponuje pomoc kolegom i pracownikom szkoły,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach i działaniach na rzecz szkoły,
- odrabia lekcje i przygotowuje się do zajęć wyjątkowo starannie,
- dba o higienę osobistą,
- dba o kulturę słowa, zdrowie własne i innych,
- z szacunkiem odnosi się do pracowników szkoły, kolegów i wszystkich ludzi, z którymi ma kontakt,
- jest prawdomówny i uczciwy,
- nie narusza godności osobistej własnej i innych,

- używa zwrotów grzecznościowych,
- jego zachowanie może być wzorem do naśladowania,
- wzorowo respektuje przepisy prawa szkolnego,
- z szacunkiem odnosi się do symboli narodowych,
- angażuje się w działalność charytatywną.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- systematycznie i punktualnie uczęszcza na zajęcia, ma usprawiedliwione nieobecności ,
- dba o mienie szkoły, pomoce szkolne, podręczniki,
- dąży do osiągnięcia wysokich wyników w nauce i wywiązuje się z zadań,
- rozwija własne zdolności uczestnicząc w zajęciach pozalekcyjnych,
- reprezentuje szkołę na miarę swoich możliwości,
- reaguje na zło,
- nie odmawia pomocy innym,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach i w pracach na rzecz klasy,
- odrabia lekcje i przygotowuje się do zajęć,
- dba o higienę osobistą,
- dba o kulturę słowa, zdrowie własne i innych,
- z szacunkiem odnosi się do pracowników szkoły, kolegów i wszystkich ludzi, z którymi ma kontakt,
- jest prawdomówny i uczciwy,
- nie narusza godności osobistej własnej i innych,
- używa zwrotów grzecznościowych,
- z szacunkiem odnosi się do symboli narodowych.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- systematycznie i punktualnie uczęszcza na zajęcia, ma usprawiedliwione nieobecności ,
- dba o mienie szkoły, pomoce szkolne, podręczniki,
- stara się w miarę swoich możliwości osiągać pozytywnie wyniki w nauce i wywiązywać się z zadań,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- odrabia lekcje i przygotowuje się do zajęć,
- dba o higienę osobistą,

- dba o kulturę słowa, zdrowie własne i innych,
- jest prawdomówny i uczciwy,
- nie narusza godności osobistej własnej i innych,
- używa zwrotów grzecznościowych,
- z szacunkiem odnosi się do symboli narodowych.

Ocenę **poprawną** otrzymuje uczeń, który:

- czasami opuszcza zajęcia bez usprawiedliwienia, niesystematycznie przygotowuje się do zajęć, ale reaguje na interwencje nauczycieli,
- na lekcjach jest bierny, ale próbuje podejmować działania w celu poprawy wyników w nauce (choć podjęte inicjatywy nie przynoszą efektów),
- wykazuje niewielką troskę o podręczniki, pomoce naukowe, sprzęt i mienie szkoły,
- nie zawsze okazuje szacunek pracownikom szkoły, kolegom i innym,
- rozumie niewłaściwość swojego postępowania i czasem stara się je naprawić,
- z szacunkiem odnosi się do symboli narodowych.

Ocenę **nieodpowiednią** otrzymuje uczeń, który:

- ma lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych, nie pracuje nad sobą,
- zdarza mu się nie wypełniać poleceń nauczycieli,
- nie dba o podręczniki, mienie szkoły i przybory szkolne,
- nie przestrzega zasad kulturalnego zachowania i kultury słowa,
- nie dba o estetyczny wygląd,
- nie zawsze jest uczciwy,
- nie szanuje pracy innych,
- nie okazuje szacunku kolegom i dorosłym,
- opuszcza lekcje bez usprawiedliwienia,
- przeszkadza na lekcjach, ale reaguje na uwagi,
- uczestniczy w bójkach,
- nie dba o estetykę wyglądu,
- łamie regulaminy,
- lekceważąco traktuje symbole narodowe.

Ocenę **naganną** otrzymuje uczeń, który:

- ma lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych, nie przygotowuje się do zajęć, nie pracuje nad sobą i zniechęca innych,
- nie reaguje na uwagi nauczycieli i pracowników szkoły,
- opuszcza lekcje bez usprawiedliwienia,
- przeszkadza w prowadzeniu zajęć, nie reaguje na uwagi nauczycieli lub arogancko je komentuje,
- ulega nałogom,
- kradnie,
- wymusza pieniądze,
- prowokuje bójki,
- swoją postawą wpływa negatywnie na innych,
- jest wulgarny i agresywny, oszukuje nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- uchybia dobremu imieniu szkoły niewłaściwym zachowaniem w miejscach publicznych,
- wchodzi w konflikt z prawem,
- niszczy mienie szkoły,
- lekceważąco traktuje symbole narodowe.

1. Ocenę z zachowania ustala wychowawca klasy po zapoznaniu się z opinią nauczycieli i uczniów.
2. Uczeń ma możliwość podwyższyć swoją ocenę poprzez pracę na rzecz szkoły lub klasy.

6.2. STRATEGIA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ŁAMANIA NORM ZACHOWANIA SIĘ W SZKOLE.

I. Wyjaśnienie problemu i pomoc w przezwyciężeniu trudności z dostosowaniem się do zasad kodeksu.

- Rozmowa z wychowawcą lub nauczycielem,
- Rozmowa z pedagogiem lub psychologiem szkolnym,
- Rozmowa z rodzicami w celu ustalenia wspólnych działań,

- Spowodowanie zadośćuczynienia lub naprawienia szkody,
- Podjęcie postanowień,
- Obserwacja wywiązywania się ucznia z postanowień.

II. Zastosowanie kary.

1. Upomnienie.
2. Zlecenie prac dodatkowych o walorach wychowawczych np. praca na rzecz klasy po zajęciach.
3. Pozbawienie przywilejów: zakaz uczestnictwa w zajęciach dodatkowych (dyskoteki, wycieczki).
4. Udzielenie pisemnej nagany.
5. Przeniesienie do klasy równoległej.
6. Zawieszenie w prawach ucznia.
7. Skreślenie z listy uczniów.

Osobami uprawnionymi do zastosowania kary są: wychowawca klasy, dyrektor szkoły, rada pedagogiczna.

6.3. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEOBECNOŚCI UCZNIA W SZKOLE:

1. Każda nieobecność ucznia na zajęciach oraz spóźnianie na zajęcia w szkole są odnotowywane w dokumentacji szkolnej.
2. Wychowawca wyjaśnia każdą nieobecność ucznia na zajęciach szkolnych.
3. Wychowawca sam decyduje o sposobie wyjaśnienia nieobecności (np. rozmowa telefoniczna, osobista, pismo itp.).
4. Podczas każdej konsultacji oraz wywiadówek wychowawca wyjaśnia przyczyny nieobecności oraz ustala zasady postępowania w celu zapobieżenia na przyszłość nieobecności na zajęciach szkolnych.

5. W sytuacjach problemowych pracę nauczyciela – wychowawcy wspomaga pedagog szkolny, psycholog szkolny lub inne osoby/institucje (np. pracownicy Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) wspierające szkołę w oddziaływaniach wychowawczych.
6. Jeżeli uczeń nie spełnia obowiązku nauki, czuli jest nieobecny w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych, wychowawca klasy zgłasza ten fakt dyrektorowi szkoły.
7. Przy kontroli spełniania przez uczniów obowiązku nauki przestrzegane są zasady (np. dotyczące terminu przekazywania usprawiedliwień) ustalone w Statucie szkoły, w tym zasady zgodne z USO (art.20).

6. 4. ZASADY WYKORZYSTANIA ZAPISÓW MONITORINGU DLA REALIZACJI MISJI WYCHOWAWCZEJ SZKOŁY.

1. System monitoringu wizyjnego w Liceum Ogólnokształcącym w Radzionkowie ma na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów.
2. W przypadku naruszenia zasad obowiązujących w szkole system monitoringu wizyjnego ma służyć podejmowaniu działań interwencyjnych.
3. Zapis w systemie monitoringu może być wykorzystany do ponoszenia konsekwencji przewidzianych w Statucie Szkoły.
4. W przypadku naruszenia zasad obowiązujących w szkole - stosowania przemocy, kradzieży, uszkodzenia szkolnego mienia itp. zapis w systemie monitoringu zostanie wykorzystany do podjęcia odpowiednich działań przez: Dyrekcję szkoły, wychowawców i nauczycieli, funkcjonariuszy Policji.
5. Z zastrzeżeniem pkt.4 udostępnienie obrazu zdarzeń nie może naruszać praw osób w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych.

